

ÅRSRAPPORT FRÅ PROGRAMSENSOR

Namn: Anne Birgitte Rønning

Programsensor ved

- **fakultet: HF**
- **studieprogram/fagområde: Bachelorprogram i kjønnsstudium (BAHF-KJØNN)**

Oppnemnt for perioden: 2012-2015

Rapporten gjeld perioden: 2012

I henhold til programsensoravtalen skal evalueringen i 2012 dreie seg om programemnene KVIK 101 og KVIK 201, med et sideblikk på den faglige oppbyggingen av programmet.

Det ble avholdt et møte mellom fagmiljøet og programsensor i Bergen 23. mai. Her ble jeg orientert om bakgrunnen for programmet, og vi diskuterte problemer, utfordringer og utviklingsmuligheter. Problemstillingene er særlig knyttet til frafall fra programmet, og utfordringene er både faglige og strukturelle. Marianne Eskeland skrev referat fra møtet, og jeg henviser til det og utdyper noen av punktene. Dette gir en ramme for evalueringen av de to programemnene.

Frafall fra programmet BAHF-KJØNN:

Siden oppstarten i 2004 t.o.m. våren 2012 har det vært registrert 130 studenter på programmet. Av disse har bare 10% gjennomført en bachelorgrad i kjønnsstudier (13 kandidater). 71 studenter er registrert som frafall. 25 studenter var registrert som aktive på programmet våren 2012, og 21 studenter har søkt og fått overgang til et annet program. På Program for kjønnsstudier inngår både emner i kjønnsstudier og en faglig spesialisering, og de studentene som har skiftet program underveis, har gått dit spesialiseringen tilbys (språk, historie og kultur-fag, sosiologi etc.).¹

---

¹ Oversikt og tall funnet frem av Marianne Eskeland: Program studentene har gått over til (tallene i parentes viser antall studenter): BA i off.adm. og ledelse (1); BA i kunsthistorie (1); BA i sosialantropologi (1); BA i psykologi (1); Div. årsstudium (3); BA i språk (4); BA i historie (1); BA i littvit (2); BA i historie-og kulturfag (4); BA i folkehelse og helsefremmende arbeid (1); BA i sosiologi (1); BA i pedagogikk (1)

Data fra DHB fra de siste årene viser at studentene som er tatt opp på programmet, har et karaktersnitt som ligger litt under gjennomsnittet på programmene på HF, UiB (rundt 39 karakterpoeng for primærstøttere, mens HF-snittet er rundt 42 karakterpoeng), men forskjellene er ikke så store at lav opptakskvalitet alene kan forklare det store frafallet. Overgangen til andre program gir et bedre hint: nemlig at studentene ikke føler tilhørighet til program for kjønnsstudier, men til det faget de velger sin spesialisering i. Dette har trolig sammenheng med oppbyggingen av programmet; det er bare to 15 poengs fellesemner, det ene, KVIK 101, i studieløpets 2. semester, det andre, KVIK 201, i 5. semester. I mellomtiden tar studentene emner innenfor spesialiseringene (riktignok for noen fags vedkommende, med KVIK-koder) og andre fag. Mange studenter kommer ikke tilbake for å ta KVIK 201. Det kan skyldes flere forhold: at studentene blir så begeistret for de andre emnene de tar, at de skifter retning; at KVIK 101 ikke begeistrer nok til at de kommer tilbake til kjønnsstudiene; at det går for lang tid mellom KVIK 101 og KVIK 201, at det ikke er andre fellestiltak som styrker tilhørigheten .

Faglige utfordringer:

De faglige utfordringene for programmet er knyttet til forståelsen av hva kjønnsstudier er, dvs til utviklingen av fagfeltet over tid. Det har vokst frem som et tverrfaglig studietilbud, men med teoriutviklingen de senere årene trer det også frem som et eget fag. Spørsmålet er hvordan studiet forholder seg til andre fag: som selvstendig enhet, som supplement og kritisk perspektiv eller som påbygning. Dette reiser også spørsmål om på hvilket nivå i academia det best hører hjemme – bachelor eller mastergrad. Dagens kjønnsforskningsprogram er en integreringsmodell (a), der kjønnsstudier gir supplement og kritisk perspektiv til andre fagstudier på bachelornivå. Trolig trengs det flere emner i kjønnsstudier (evt i form av et førstesemesterstilbud og en integrerende bacheloroppgave) i tillegg til dagens fellesemner om denne integreringsmodellen skal lykkes. Men man kan også tenke seg at man utvider tilbudet med flere kjønnsforskningsemner til et fullt studieløp i kjønnsstudier på bachelornivå (b) eller at man beholder dagens to emner som et lite pakketilbud i bachelorstudiene, som kan bidra til opptak på en mastergrad i kjønnsstudier, som i sin tur kan være et integrert studieløp (c) eller et rent kjønnssteoretisk studium (d). Om man går inn for modell (b), må man sikre at disse studentene gis en mulighet til masterstudier i kjønnsforskning (enten ved UiB eller andre læresteder), og det vil være en særlig utfordring å skape god faglig progresjon fra bachelor til master (og å få stor nok studenttilgang). Modell (c) er lettere å bygge ut, utfordringen ligger i å rekruttere studenter til de to bacheloremnene og få dem til å velge mastergraden i kjønnsstudier fremfor rent fagstudium. Modell (d) vil være mest ressurskrevende.

Strukturelle utfordringer:

Strukturen følger av den faglige forståelsen. Om kjønnsstudier forstås som eget fag, må flest mulig emner tilbys av SKOK som forvalter faget. Dette er ressurskrevende, men med to nye fast ansatte, er det mulig å utvide emnetilbudet. Tenkt som et tverrfaglig studietilbud, er det større ressurstilgang fordi det holder at noen emner kan utvikles ved SKOK, resten i andre fagmiljøer ved instituttene. Integreringsmodellen er administrativt mest krevende, særlig om det er mange spesialiseringer og mange fagmiljøer med i samarbeidet.

Evaluering av KVIK 101 og KVIK 201

Til grunn for evalueringene ligger emnebeskrivelse, pensumplan, undervisningsplan de siste semestrene, eksamensoppgaver og tre tilfeldig utvalgte besvarelser siste semester emnet ble gitt, samt eksamensstatistikk for perioden 2004–2011/12.

KVIK 101 Introduksjon til kjønnsforskning

Emnet tilbyr en innføring i kjønnsstudier, og i programmet inngår det i 2. semester. Svært mange studenter utenfor programmet har også tatt det, så i stor grad er det også et selvstendig emne. Likevel bør det kanskje fremgå at emnet er et grunnemne på Program for kjønnsstudier. Jeg er blitt fortalt at studentevalueringer har påpekt av KVIK 101 er et vanskelig studium.

Emnets målformulering er fireleddet: det skal gi presentsasjon av den historisk utviklingen av kvinneforskningen, gjennomgå overgangen fra kvinne- til kjønnsforskning, gi et overblikk over ideer om kjønn og seksualitet i ulike teoridannelser og gi en introduksjon til teorier om seksualitet og kjønnsforskjell ut fra ulike kulturelle perspektiver. Læringsutbyttet er formulert slik ”Studenten skal opparbeide innsikt i den historiske utviklinga av kjønnsforskningsfeltet, ei generell oversikt over sentrale problemstillinger i fagfeltet så vel som evne til å gjere greie for ulike retningar innan kjønnteorien.” Dette er presise formuleringer, som er omfattende og ganske ambisiøse. Pensum er tilpasset beskrivelsen – studentene skal lese en grunnbok og 13 ulike teoretiske artikler, samt et litterært verk. Det litterære verket tjener trolig til å belyse teoriene. I omfang synes ikke pensum urimelig, men mange av artiklene er svært krevende teoretisk, og for nybegynnerstudenter kan det være en ekstra utfordring å lese vanskelig teori på engelsk. Beskrivelsen av emnets innhold har mye tilfelles med et tilsvarende emne ved UiO, KFL1010 – Innføring i tverrfaglige kjønnsstudier. UiO-emnet er bare på 10 sp og pensum synes enda mer omfattende (flere sider og flere korte artikler), men her er så å si alle tekstene på norsk. En annen forskjell mellom de to innføringsemnene er at læringsmål og pensum på KVIK 101 har sterkere fokus på teorier og teoriutvikling, mens KFL 1010 inndrar flere politiske og praktiske problemstillinger. Sannsynligvis vil KVIK 101 tjene bedre som innføringskurs med færre engelske artikler på pensum og en nedtoning av det teoretiske til fordel for mer praktisk-politisk/analytisk orientering.

Undervisningsopplegget på emnet er godt med både forelesninger og kollokviegrupper, samt ”kulturelle stunts” (fimvisning, utstilling etc). Svært mange forskjellige forelesere veksler på å forelese, mens det er én kollokvielærer (en timelærer eller stipendiat), og det er denne som blir best kjent med studentene. Når foreleseren stadig skifter betyr det at studentene får spesialister og forskningsbasert undervisning, men på et innføringskurs kan det også bety at nødvendig sammenheng svekkes. På kollokviene er det obligatorisk oppmøte, og studentene skal også skrive et fremlegg i løpet av semesteret. ”Framlegget kan vere anten eit muntlig innlegg eller ei skriftlig innlevering”. Dette er litt uklart formulert i emnebeskrivelsen, men det er viktig at dette gir studentene trening i å resonnerer om kjønn i løpet av semesteret. Emnet avtenteres med en 6-timers skoleeksamen, og da prøves i tillegg til resonnement og forståelse hva studenten har lest og husker av pensum. I den grad skoleeksamen er en god eksamensform, synes omfang og oppgaveformuleringer adekvate på KVIK 101. Og den gjør det lett å skille mellom gode og mindre gode besvarelser. Men det er også mulig å tenke annerledes om eksamen på et innføringskurs slik at det også blir en læringseffekt av eksamen. I så fall er trolig mappeeksamen med flere mindre skriftlige arbeider velegnet for dette emnet og pensum. Til sammenligning har KFL 1010 mappeevaluering med to oppgaver som bearbeides i løpet av kurset, med karakteren bestått/ikke bestått. Dersom man går for integrert

vurdering er det mulig at man også skal forskyve lærerinnsetningen, slik at faste lærere brukes på kollokviene (seminar) og til veiledning.

Eksamensstatistikken viser veldig god bruk av karakterskalaen A-F. Nesten alle karakterer er i bruk ved hver eksamen, men likevel med variasjon fra kull til kull. Om forskjellen mellom gode kull (som vår 08 med 1 A, 6 B, 6 C, 4 D, 1 E, 2 F og vår 11 med 1 A, 3 B, 5 C, 1 D, 1 F) og dårlige kull (V10 med 1 A, 2 B, 3 C, 6 D, 4 E og vår 12 med 2 A, 2 B, 4 C, 4 D, 4 E, 1 F) skyldes tilfeldigheter, oppgaveformuleringer eller uheldige omstendigheter i for eksempel undervisningsopplegget, kan jeg ikke si noe om.²

Jeg har også hatt tre oppgaver fra våren 2012 til vurdering. Av disse var den ene en utvilsom A, den andre en like utvilsom E, mens nummer tre hadde fått C i første runde, men i klagesensuren, der jeg også var klagesensor, fikk en D. Både D'en og E'en i dette materialet viser at vanskeligheten i dette emnet er å forstå problemstillingene i faget, like mye som å huske ulike teorier og navn.

KVIK 201 Kjønnsteori

Emnebeskrivelsen angir dette som et frittstående emne, utviklet på fagene filosofi og allmenn litteraturvitenskap. Eneste tilrådte forkunnskap er ex phil, og det fremgår altså ikke at emnet inngår i Program for kjønnsstudier eller hvordan det bygger på KVIK 101. Siden emnet har god studenttilstrømning, og svært få programstudenter, bør nok ikke KVIK 101 gjøres til forkunnskapskrav, men det bør fremgå at 201 bygger på 101 og at programstudenter har førsteprioritet, men at det også kan tas av andre. Jeg antar at 200-nivået angir at emnet særlig hører hjemme i et studieløp 2. år, og da er det kanskje rimelig å kreve avlagt for eksempel 60 studiepoeng, inkl. ex phil.

Beskrivelse av innhold og læringsutbytte er presist og relevant, med unntak av siste setning om at en målsetning er at evne til å aktualisere og problematisere tekstene kan komme til nytte i andre faglige sammenhenger. Det er opplagt at man får perspektiver med seg på veien, men som angivelse av læringsutbytte er det lite målbart. Kanskje ville det være bedre om studentene skulle relatere problemstillingene i emnet til fag de allerede har begynt å studere (kfr mulig krav om 60 sp).

Pensum er overkommelig, men har god vanskelighetsgrad og sammenheng. En stor del av pensum ligger innenfor psykoanalyse og poststrukturalisme, og det er mulig det skulle det vært større spredning på teoriene, siden emnet åpenbart fungerer svært tverrfaglig.

Undervisningen gis i form av 2 dobbelttimer forelesninger i uken. Obligatorisk arbeidskrav er en øvingsoppgave på 5 s. Det ville vært en fordel om en del av forelesningene ble omgjort til kollokvier eller seminarer, slik at studentene også fikk mer anledning til å diskutere teorier og relatere dem til andre fag og aktuelle problemstillinger.

---

² Eksamenresultat KVIK 101:

V05: 40 oppmeldt hvorav 4 A, 6 B, 15 C, 4 D, 1 E, 2 F – totalt 32; H05: 6 oppmeldt hvorav 1 E; V06: 73 oppmeldt hvorav 2 A, 7 B, 11 C, 9 D, 8 E, 2 F – totalt 39; H06: 5 oppmeldt – ingen eks; V07: 31 oppmeldt hvorav 1 A, 4 B, 7 C, 7 D, 1 E – totalt 20; H07: 6 oppmeldt hvorav 1 A, 1 C, 2 D – totalt 4; V08: 24 oppmeldt hvorav: 1 A, 6 B, 6 C, 4 D, 1 E, 2 F – totalt 20; V09: 19 oppmeldt hvorav 3 A, 2 B, 5 C, 4 D, 1 F – totalt 15; H09: 1 oppmeldt – ingen eks.; V10: 17 oppmeldt hvorav 1 A, 2 B, 3 C, 6 D, 4 E – totalt 16; H10: 2 oppmeldt hvorav 2 D; V11: 17 oppmeldt hvorav 1 A, 3 B, 5 C, 1 D, 1 F – totalt 11; V12: 23 oppmeldt hvorav 2 A, 2 B, 5 C (en rettet til D i klagesensur), 3 D, 4 E, 1 F – totalt 17

Emnet avtenteres med 6 timers skoleeksamen, og også her er det god karakterspredning. Snittet er litt høyere enn på KVIK 101.³ Det er mulig dette emnet kunne fungert med hjemmeeksamen, med en skriftlig oppgave som ligner øvingsoppgaven, men innenfor en annen del av pensum. Det vil studentene trolig ha større læringsutbytte av, men det kan selvfølgelig bli vanskeligere å skille like skarpt mellom prestasjonene.

Jeg har lest tre av besvarelsene fra høsten 2011, og jeg er helt enig med alle karakterene som ble satt: 1 C; 1 F og 1 A. For studenter med sans for teori, har emnet åpenbart vært inspirerende og utfordrende!

---

³ Karakterstatistikk for KVIK 201:

H03: 40 oppmeldt hvorav 2 A, 9 B, 3 C, 6 D, 3 E, 3 F – totalt 26; H04: 28 oppmeldt hvorav 1 A, 5 B, 12 C, 2 D – totalt 20; H05: 25 oppmeldt hvorav 1 A, 3 B, 6 C, 1 D, 1 E – totalt 12; H06: 20 oppmeldt hvorav 2 A, 3 B, 4 C, 1 D, 1 E, 1 F – totalt 12; H07: 26 oppmeldt hvorav 4 B, 6 C, 5 D – totalt 15; H08: 17 oppmeldt hvorav 2 A, 5 B, 3 C, 3 D – totalt 13; H09: 26 oppmeldt hvorav 2 A, 7 B, 3 C, 2 D, 3 E – totalt 17; V09: 2 oppmeldt hvorav 1 C; H10: 16 oppmeldt hvorav 4 B, 3 C, 1 E, 1 F – totalt 9; H11: 18 oppmeldt hvorav 1 A, 2 B, 2 C, 6 D, 1 F – totalt 12; V11: 5 oppmeldt hvorav 1 A, 1 B, 1 C, 1 E, 1 F – totalt 5.